Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 190. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го ВЕРЕСНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 3, 1980 No. 190. VOL. LXXXVII.

ПОНАД 6,000 ОСІБ ВІДВІДАЛИ СОЮЗІВКУ ПІД ЧАС СВЯТА ПРАЦІ

ЛІТНІЙ СЕЗОН ЗАКІНЧИВСЯ СПОРТОВИМИ ЗМАГАННЯМИ І РОЗВАГОВИМИ ПРОГРАМАМИ

Гумористка Люба Ґой під час виступу на Союзівці.
(Світлипа ред. Рома Гадзевич)

Союзівка. — Не зважаючи на вологість і гарячу погоду, яка гнітучим серпанком обвила Кетскильські гори, під час триденного кінця тижня з нагоди Свята праці від суботи, 30-го серпня, до понеділка, 1-го вересня, понад шість тисяч осіб, зокрема молоді, з усіх закутків американсько-канадської України насолоджувались красою природи, улаштуваннями цієї оселі УНСоюзу, тенісовими і плавацькими змаганнями, культурно-розваговими програмами, забавами і товариськими зустрічами в затишних алеях оселі.

Не без задоволення, але й з наявно помітною дозою ностальгії залишали гості і відвідувачі Союзівку в пізніх пополудневих годинах в понеділок, 1-го вересня, прощаючи пасма гір і обіцюючи собі повернутися осінню і зимою, а вже напевно літом наступного року, — як це можна було почути з розмов біля віконець „Гостинниці", де вони вирівнювали рахунки і робили нові замовлення на кімнати.

Начебто передбачаючи великий „злет" українства на Союзівці та сусідніх українських оселях, дощові хмари перекочувались над горами, зберігаючи воду на ще більш здушені вологістю й спекою скупчення східнього побережжя ЗСА. А гості Союзівки забавлялись до пізньої ночі на терасі павільйону „Веселка" під хмарним, але не зливним небом під звуки оркестр Богдана Гірняка із солістами Ігорем Раковським та Володимиром Зайцевим, „Темпо" і „Веселі Часи", починаючи із п'ятниці вечора.

Вечірні програми в суботу й у неділю, під проводом конферансьє Ані Дидик, виповнив унікальний „Український Кабарет" з Торонто в особах вокалістів Тараса Шиповика і Орисі Любинської та гумористки канадського радіо Люби Ґой. Вони давали насолоду публіці, що вщерть виповнила залю „Веселки", піснями в модерній аранжеровці та сатиричними монологами на сучасні теми. Під час дня гості ставали глядачами цікавих змагань, які проходили на тенісових кортах і в басейні оселі.

Під час трьох днів на Союзівці побували численні визначні діячі українського зорганізованого життя, серед них багато союзовців, включно з членами Головного Уряду: головний предсідник д-р Іван Флис, його заступниця Марія Душник, голова Контрольної Комісії д-р Богдан Футей і член цієї Комісії проф. Іван Телюк, головні радні Анна Гарас і Микола Хоманчук, кілька голів округ, багато членів управ Відділів з великої крайової мережі УНСоюзу, „урядуюча" Міс Союзівка Галя Петрик, кілька колишніх Міс Союзівки, — деякі ще панни, а деякі вже з чоловіками й малятами. Прощавшись, всі вони обіцяли зустрітися тут два тижня пізніше, під час традиційного Дня УНСоюзу 13-14-го вересня, який включатиме розваговоспортові програми, включно з вибором Міс Союзівки на 1981 рік.

ПОМЕР ІНЖ. БОГДАН ПІДГАЙНИЙ

Торонто, Онт. — Тут в понеділок, 1-го вересня, помер інж. Богдан Підгайний, народжений 1906 року. Б. Підгайний був довголітнім членом УВО — ОУН, одним з найактивніших бойовиків тієї організації, а потім командант бойових відділів ОУН та членом Головного проводу. В часі Другої світової війни був відряджений до Першої Галицької дивізії, в рядах якої перебув війну у ранзі сотника. Брав участь у бою під Бродами. Діяльний в організаціях дивізійників, де був заступником Голови Головної управи. Панахида відбудеться в Торонто в четвер, 4-го вересня, а похорон там же в п'ятницю 5-го вересня.

ПАНІ СИНТІЯ БРАВН американська журналістка, яка виїхала була приватно до Ірану, щоб призбирати матеріяли до своїх статтей і зникла там безслідно, відізвалася після чотирьох місяців побуту в ізоляції в одній з іранських тюрем. Її арештовано і дотепер іранська ісламська влада перетримує її в тюрмі під закидом шпигунства. Лист від неї містив уродинові побажання для її двоє малих дітей і це мабуть було причиною, що іранська влада дала їй змогу написати його й вислала до ЗСА. Використовуючи нагоду, Бравн інформує, що вона в доброму здоров'ї і спокійно очікує закінчення своєї справи. Дотеперішні спроби Державного департаменту довідатися від іранських керівних кіл, що з нею сталося, не давали ніяких вислідів. Іранська влада відмовчувалася й на запити не реагувала, як і в багатьох інших випадках.

У КНР заповідають зміни

Пекін, КНР. — Напередодні відкриття Всекитайського народного конгресу, що відбудеться в суботу, 30-го серпня, керівні чинники КНР потверджують, що на тому Конгресі будуть переведені чималі зміни. Зміни будуть у першу чергу персонального порядку, бо навчене трагічним досвідом китайське керівництво, коли в одному році померли Мао Чоу і Чу-теґ, до чого країна зовсім не була приготованою, плянує тепер випереджувати події, а не бути заскакуваним ними.

Важливість рішень, які западуть на Конгресі, підкреслює факт, що на пленарну сесію Всекитайської народної політичної дорадчої конференції, яка традиційно відбувається перед Конгресами, вперше за 20 років запрошено велике число дипломатичних представників, акредитованих в Пекіні, та репортерів чужої преси. Дорадча конференція, яка складається з представників різних течій, а не тільки членів, чи прихильників КПК, відігравала свою велику ролю в часі революції, а 1-го жовтня 1949 власне вона проклямувала постання Китайської Народної Республіки і ліквідацію правління Куомінтангу що його очолював Чан Кай-шек.

На конференції, в якій брали участь 1,598 делегатів, першим виступав Денґ Шіяопінг, що її відкрив. Він заповів „ми мусимо знайти, видвигнути і просувати велике число молодих талановитих людей для проведення програми модернізації", а заступник предсідника КПК Гсу Деґенґ у свому програмовому виступі подав головні напрямні майбутньої китайської політики: модернізація, заходи для об'єднання Тайвану з КНР і протиставлення геґемонізмові, під чим в Китаю розуміють совєтські намагання поширювати російські впливи і підпорядковувати собі нові території.

Давно заповіджену політику ощадностей і приспішеної акумуляції капіталів на розбудову країни, яка саме тепер буде дуже рішуче підкресленою на Конгресі, консеквентно переводиться в життя як з нагоди Конференції так і з нагоди Конгресу. Навіть на такі видатки, як: приміщення, харчування, транспорт делегатів тощо призначено цим разом значно менше фондів, як попередніми роками.

Зростає небезпека етіопійсько-сомалійського конфлікту

Бербера, Сомалі. — У слід за інформаціями зі сомалійських урядових кіл про переступлення етіопськими збройними частинами етіопсько- сомалійського кордону, що етіопський уряд заперечив, надходять дальше інформації про зосередження військ по обидвох боках кордону. Це може бути передвісником більшого конфлікту. Крім цього сомалійські партизани зі Західньосомалійського визвольного фронту посилили свою активність в Оґадені в боротьбі з етіопськими військовими частинами. Значні простори Оґадену, а навіть деякі його населені пункти знаходяться у руках сомалійських партизан.

Демократична республіка Сомалі до 1977 року була тісно пов'язана з СССР і отримувала звідти велику допомогу в матеріяльних засобах, у зброї та у вишколі її 25-тисячної армії. Тоді то генерал Мохаммед Сіяд Барре, який 1969 року захопив владу в країні при допомозі війська, плянував відзискати Оґаден, прилучений при кінці минулого століття силою до Етіопії. Коли ж на початку 1977 року в Етіопії владу перебрав полк. Менґісту Гайлє Маріям і заявив себе марксистом та звернувся за допомогою до Москви, запропонувавши їй своє підпорядкування, Москва змінила свою поставу і відтягнула свою допомогу від Сомалі на користь Етіопії. Вкоротці після того війська Сомалі перейшли кордон і дуже швидко окупували цілий простір Оґадену, в чому їй дуже помічними були місцеві партизани. Та не на довго. При допомозі совєтської зброї, що її у великій кількості Москва доставила Етіопії, та технічних експертів і летунів етіопські війська здобули перевагу й відбили Оґаден. З того часу місцеве населення у тому величезному, напівпустинному просторі продовжує збройну боротьбу, зорганізоване в Західньосомалійському визвольному фронті.

Нещодавно з Аддіс Абеби, столиці Етіопії, від тамошніх урядових кіл прийшла осторога, що коли б уряд Сомалі дав змогу ЗСА встановити свої воєнноморські бази в Бербері, чи в інших пунктах на побережжі Аденського заливу, то Етіопія виступить війною проти Сомалії. Власне тепер Вашінґтон домовився з урядом Сомалії в справі створення американських баз у Бербері і в близькому часі треба сподіватися прибуття туди перших американських одиниць.

Неспокої в Ливані поглиблюються

Бейрут, Ливан. — Ізраїльські урядові джерела повідомляють, що ізраїльські літаки й гелікоптери далі панують над південноливанським повітряним простором і бомблять та обстрілюють військові скупчення й бази палестинських партизан. Після збройного нападу на американського амбасадора в Ливані, що його охорона відбила, узброєні бандити схопили еспанського амбасадора разом з його жінкою на вулиці Бейруту. Опору ставити не можна було, бо нападаючих було багато у великому автовантажнику. Одначе в замішанні амбасадор повідомив про схоплення арабські окупаційні частини й ті негайно прибули, звільнивши схоплених. Із незрозумілих причин військові частини, які звільняли амбасадора, дали змогу напасникам відійти.

Докладніші інформації про напад доконаний на американського амбасадора вказують на те, що він відбувся в терені під контролею ливанських військових частин та між їхніми контрольними пунктами. Чому ливанські військові частини не інтервеніювали, дотепер не відомо. Після нападу ливанська служба безпеки притримала трьох підозрілих у його виконанні. Умови, які існують у Ливані, змушують дипломатичні представництва мати свої власні збройні охорони.

Хаос, який панує в країні, дає змогу різним збройним групам жити коштом населення й виконувати різні бойові операції для якихсь політичних, або приватних цілей. Тими умовами в Ливані, зокрема в його південній частині, ізраїльський уряд мотивує між іншим свої акції на тому терені.

Зростають розходження в іранському керівництві

Теґран, Іран. — Вістки, що фронт ісламських аятолл і їхніх світських послідовників в державному керівництві Ірану далеко не суцільний, потверджуються Призначення ісламського фундаменталіста і прихильника скрайніх заходів для зміцнення панісламської лінії у внутрішній і зовнішній політиці Ірану Мохаммеда Алі Раджая не розв'язало існуючих розходжень, а навпаки в багатьох випадках поглибило.

Назначення Раджая на прем'єра не було лише ударом по президентові Аболь гасанові Бані-Садрові, але не меншим ударом по цілій тій групі, хоч яка вона не велика, керівних діячів, які бачать майбутнє Ірану в його зближенні до сучасних форм державного правління. Теократична група аятолл, яка фактично закріпила владу за собою, стоїть безрадна в обличчі найбільш суттєвих проблем державного порядку й суспільно-економічної проблематики. В такому стані майже всі невідсувні питання є відсуваня на ближче чи дальше майбутнє.

Але й група аятолл не є однородною. Вона також глибоко поділена й у різних справах різні її крила займають неоднакові позиції. Основне її ядро, згруповане довкола аятолли Хомейні, це його колишні учні, або співробітники з Теологічного училища в Квум. До нього належать: Гоятолісям Гашемі Рафсанджані, предсідник парляменту, Мохаммед Бегешті, голова Ісламської республіканської партії, Садек Халхалі, голова революційного трибуналу, Мохаммед Маґдаві-Кані теперішній міністер внутрішніх справ. Крім тут вичислених ще інші відомі належать до цього ядра. Інша група аятолл і мулл групується довкола аятолли Шаріята Мадарі, який є духовим провідником азербайджанців і тюрків, що живуть в Ірані. В деяких випадках аятолла Мадарі публічно займав протилежне становище до Хомейні, але він, як і ще інший „великий аятолла", що має групу своїх прихильників, Хой, опікун найсвятішого місця іранських шіїтів у Наджафі, противляться усіляким спробам поділу Ірану за племінним, чи народностевим принципом. Цим зовсім не вичерпуються внутрішні поділи й розходження серед аятолл і „великих аятолл", які раптом опинилися на вершку привладної системи Ірану, зовсім до того ні морально ні технічно не приготовані.

У сучасному стані стагнації в Ірані ці розходження й суперечності не надто видні, одначе будь-яке зрушення, конфлікт тощо викине їх на поверхню життя.

У світі

НА СЕСІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ присвяченій господарській співпраці в світі, а особливо розбудові країн третього світу та допомозі індустріяльних країн виступив також президент Банґлядешу Зія Раман. Його виступ різнився засадничо від виступів представників інших країн третього світу. Президент Раман підійшов до проблеми господарської розбудови відсталих господарсько країн та до допомоги з боку заможних країн реально. Він уважає, що допомагати в господарській розбудові відсталих країн має не тільки Захід, але також Совєтський Союз і його сателіти. Далі він наголосив, що держави ОПЕК, які щорічно нагромаджують величезні більйони, повинні продавати відсталим країнам ропу за половину ціни. Накінець він вимагає, щоб ті країни, які приходять з допомогою залишили свою ідеологію й пропаґанду в себе дома, а вчили населення грамоти, способів господарювання й інших корисних речей. На його думку вся пропаґанда є звичайно витратою енерґії, а нераз навіть приносить пряму шкоду.

В МОСКВІ, В „ПОЛИТИЗДАТ-і появилася нова войовнича протикитайська публікація: „КНР: три десятилетия — три политики". Автором її є відомий антикитайський пропаґандист М. С. Капица. В цій книжці автор насамперед розказує, як у перших десяти роках свого існування КНР повністю сполягала на Совєтському Союзі і була його повільним знаряддям. Ясно, що на думку Капиці, Китай за тих перших десять років добився усіх своїх осягів, якими живе дотепер, хоч їх Мао і його наслідники так дуже розтрачували. В других десяти роках „націоналістична група Мао „пробувала" розвалити єдність марксистсько-ленінських партій" і створити свій центр, а вже в третьому десятиріччі то Китай „скотився до звичайного імперіялізму антисовєтського і антисоціялістичного типу". І по тій лінії він на думку совєтського автора і його наказодавців іде до сьогодні. Тон і зміст цілої книжки розрахований на піднесення ненависти росіян, а по змозі і поневолених в СССР народів, до Китаю.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" з 26-го серпня інформує своїх читачів у статті під заголовком „Подготовка вторжения", що Вашінґтон готує збройний напад на Іран. Після докладного переповідження відомих вигадок американського колюмніста Дж. Андерсона додає від себе: „Опрацювання плянів чергової збройної провокації проти Ірану доказує, що невдача попередньої аґресивної акції в нічому не навчила адміністрації ЗСА, яка і на далі в своїй зовнішній політиці будує на грубій воєнній силі.

БЛЬОКАДУ ФРАНЦУЗЬКИХ ПОРТІВ страйкуючими рибалками частинно проламано воєнними кораблями і кораблями прибережної охорони, а частинно зняли самі рибалки. Ще тільки в деяких портах бльокада втрималася. В часі проломлювання бльокади в нафтових портах Фос-на Середземному морю і Антіфер — на Атлянтійському океані воєнні кораблі струмами води нанесли чималих шкод бльокуючим кораблям. Комуністична преса та Комуністична партія Франції з того приводу голосно протестують та наштовхують профспілки на дальшу бльокаду і на її загострення. Французький уряд повторив свою осторогу й потвердив, що й у майбутньому не допустить, щоб через рибацьку бльокаду портів потерпіла французька національна господарка.

ПАНОТЦЯ ГЛІБА ЯКУНІНА, голову російської групи християнських активістів у Москві і священика російської православної Церкви совєтський суд засудив на п'ять років тюрми, а після того додаткових п'ять років заслання. Суд тривав чотири дні, до переслухання допущено майже без вийнятку тільки свідків прокуратури. Розправа відбувалася при замкнених дверях. На залю допущено тільки дружину підсудного і групу аґентів КҐБ. В тому самому судовому будинку відбувся суд проти учителя математики Тетьяни Веліканової, засудженої за співпрацю у видаванні „Хроніки" та активність у правозахисному русі, яку засуджено на чотири роки тюрми.

ПОЛЬСЬКІ РОБІТНИКИ ДОБИЛИСЯ КОНЦЕСІЙ ВІД УРЯДУ

Польські робітники у Ґданську повертаються до праці.

Варшава, Польща. — Закінчуючи 18-денний страйк, понад 300,000 польських робітників, зокрема в Ґданську і прибалтийських містах, повернулися у понеділок 1-го вересня ц.р., до праці, осягнувши в переговорах з урядом багато корисних концесії, зокрема підвишку платень, право на страйки, вибір через больоти членів до юній тощо.

Робітники копалень вугля, які грозили страйком, також осягнули у переговорах з урядовою делеґацією певні концесії і тому не розпочинали страйку. Уряд зі своєї сторони, вдоволений, що страйки закінчились, наказ звільнити з ув'язнення польських дисидентів у Варшаві, які всеціло підтримували страйк і були лучниками між робітничим комітетом і західнім світом, зокерема західніми кореспондентами.

Політичні аналітики стверджують, що Польща є першою комуністичною країною у совєтському бльоці, яка пішла на так далекойдучі концесії, а зокрема на вільні профспілки, право на страйки тощо, обіцюючи також інші полегші для народу і Церкви. У Совєтському Союзі засоби масової інформації повідомили тільки, що дійшло до порозуміння між робітниками і урядом на відтинку „соціяльно-економічних справ". Совєтське пресове аґенство не подало до відома, що саме було придметом переговорів і що обіцяв уряд робітникам.

З уваги на те, що погрози робітників копалень вугілля були дуже поважними і що могла розгорітися нова хвиля страйків 350,000 вуглекопів на Шлеську, уряд у Варшаві приділив максимум уваги тим справам і сам Едвард Ґєрек наказав міністрові копалень Влодзімєжові Лєщакові виїхати до Шлеська і очолити урядову делеґацію, яка вела переговори. Були також побоювання, що неполагодження цієї справи могло викликати неґативну реакцію портових робітників і поновлення ними страйків.

На пресовій конференції у приватному помешканні обидва дисиденти і члени Комітету оборони робітників в Польщі Адам Мічнік і Яцек Куронь радісно повідомили закордонних кореспондентів про велику перемогу польських робітників, яка була досягнута солідарною поставою цілого польського народу.

В Америці

БІЛИЙ ПОЛІЦІЯНТ З ФІЛЯДЕЛЬФІЇ буде умовно звільнений з праці „з наміром звільнення з праці взагалі" й відданий під суд за вбивство чорного 17-річного юнака в неділю, 24-го серпня, яке викликало триденні заворушення в чорній дільниці міста Філядельфія. Поліціянт Зіґлер каже, що він намагався заарештувати цього молодого неґра, підозрюючи його в крадіжці авта, коли його револьвер, що його він мав в руці, несподівано вистрілив, смертельно поранивши юнака. Але чорні мешканці дільниці, де це сталося, не погоджуються з такою версією пострілу і вимагають від посадника міста негайного засуду Зіґлера. Посадник був змушений на ці домагання зареагувати позитивно, побоюючись дальших неспокоїв в місті.

КАМПАНІЯ ЗА ОБРАННЯ НА ПРЕЗИДЕНТА ЗСА конгресмена Джона Андерсона, що йде як незалежний кандидат, посувається вперед дуже пиняво: немає достатньо фондів, три чільних керівників кампанії зрезиґнувало і опитування серед виборців виявляє, що американці все менше й менше ним цікавляться.

КУБИНСЬКІ БІЖЕНЦІ, які перебувають тут нелеґально з часу масової втечі незадоволених Кастром кубинських горожан до ЗСА човнами в останніх місяцях, і яких за заворушення по таборах переміщених осіб виділено в окремий табір під особливою охороною, в Форт Індієнтавн Ґап у Пеннсильванії знову збунтувалися вже четвертий раз у місяці серпні. В цьому заворушенні ці самотні кубинські чоловіки, що їх тут є 87 осіб, захопили бараки і обкидали камінням американську охорону. Поранено було шість осіб. Цих молодих кубинців підозрівають у тому, що вони кримінальники і їх вислав до Америки Кастро навмисне. У цьому напрямі тепер тут ведеться слідство.

З ЧОТИРЬОХ КАНДИДАТІВ демократів на місце в Сенаті ЗСА зі стейту Ню Йорк йде, як відомо, чотири нюйоркчани: конґресменка, колишня „Місс Америка", колишній посадник Ню Йорку й прокуратор дільниці Квінс. Як виходить з фінансового звіту, опублікованого 28-го серпня, найбільше грошей на виборчу кампанію дістала Елізабет Гольцман, бо аж 1,300,000 долярів; на другому місті стоїть Бес Маєрсон, яка дістала 1,099,210 долярів; Джон Ліндсі — дістав всього 178 тисяч і пів, а католик Сантуччі — всього-навсього мізерних 125 тисяч.

У ВІВТОРОК ВРАНЦІ 2-го вересня почнуть знову котитися колеса підземки під рікою Гадсон поміж містом Ню Йорк і берегом стейту Ню Джерзі, відомої під назвою „Пет", що була на страйку одинадцять тижнів і створила великі труднощі для сотень тисяч пасажирів, що нормально нею користувалися. Договір поміж керівництвом підземки й робітничою юнією укладено тимчасовий.

БУДІВЕЛЬНА ІНДУСТРІЯ в Америці рапортує зріст замовлень на нові будинки в місяцях липні і серпні. Це перші позитивні економічно новини за час останніх семи місяців. Особисті прибутки американців також зросли в місяці липні, становлячи зріст на 1.4 відсотка.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Афганістан московськими очима

Авантюра Совєтського Союзу в Афганістані, яку він вчинив своїм збройним, ніким неспровокованим, нападом на ту країну під претекстом, що Афганістан загрожує СССР (СССР — 265,000 мільйонів населення, Афганістан — 20 мільйонів населення!), принесла Москві такі величезні ускладнення в її внутрішній і зовнішній політиці та ще й до того представляє собою ще поважніші загрози в майбутньому, що кремлівські „вожді світової революції" зовсім виразно тратять терпеливість і щораз більше хвилюються тим почином „мудрої партії" і московського уряду.

Хоч як совєтська преса хитро-мудро майстрована, але все таки відбиває вона той неспокій і стурбування, що його Москва так дуже хоче прикрити. Вже майже немає одного числа будь-якої більшої совєтської газети, щоб не було вісток, коментарів, статтей на цю тему. А всі вони, хоч підлиті неабияким пропагандивним „соусом", то все таки їм не завжди вдається заховати правду.

В „Известиях" з 23-го липня велика частина сторінки присвячена подіям в Афганістані. Переповідати всіх митарств, перекручень і прямо брехень, якими послуговується той „орган советов народних депутатом СССР" не має потреби, але вказати на деякі не шкодить. Ось, наприклад, ТАСС і всякі пропагандивні видання, а в СССР навіть подавання вісток це пропаганда і що їй не відповідає, того не поміщується, до занудди повторюють, що в Афганістані „кучки" недобитків протиставляться совєтській армії і її афганським наймитам. А коли читатимете статтю в „Известіях", то довідаєтеся про щоденні бойові виступи афганських самостійників. Міста і села, а в першу чергу військові совєтські бази й відділи є об'єктом акцій афганців. Ось автор тієї довжелезної статті пише: „Мені довелося побувати в Демократичній Республіці Афганістану і власними очима побачити зловіщі сліди виступів повстанських (в оригіналі, очевидно, бандитських) формацій в провінціях Кабул, Балх, Нангаргар, Пактія". Значить не „недобитки" і не „кучки", а формації, які своїми акціями охоплюють цілі провінції. А ми додамо — і цілу країну.

Та найбільше клопоче совєтських агресорів факт переходу афганських урядових військових частин на бік повстанців. Вони, очевидно, пояснюють це по свому: це умундировані в афганські військові однострої повстанці: „Останніми місяцями повстанці виконують свої випади, переодягнувшись в однострої бійців і старшин афганської армії, або міліції. Це замаскування дає їм змогу проникати в глибину повітів, районів і виконувати свої акції не зі засідок, а відкрито в селах, на дорогах, гірських перевалах. 200 повстанців (знов, очевидно, в оригіналі консеквентно названо їх бандитами) одягнених у військові і міліційні уніформи напали на повітове місто Хошруд. В провінції Гильменд вони, перебравшись, зупиняли на дорогах автомашини, автобуси... „Постає питання: звідки тих військових одностроїв в такій масі набирають повстанці? Мають свої фабрики, які їм постачають матеріял, а інші шиють?

А ось яку наївну брехню поширює „орган Совєтов": „У повстанців знайдено декілька скриньок з хемічними ручними гранатами, на яких наліплено: Виконано в федеральній лабораторії у Солсбері, стейт Пенсильванія, ЗСА. „Ось так у невеликій місцевості Солсбері у Пенсильванії, в лябораторії роблять для афганських повстанців хемічні гранати! Редактор „Известій" навіть знайшов повстанця Махмуда, який потвердив що власне такими гранатами він послуговувався. І хто в це повірить?

Одного не можуть принаймні покищо, бо й це по якомусь часті станеться і кремлівські мастаки змайструють, а саме дати доказів, що в Афганістані боряться проти них не селяни й робітники Афганістану, а „білі наємники з країн Европи, чи Південної Африки". І тому з уболіванням пишуть: „Одною з найбільше завзятих частин афганської контрреволюції, яка діє як і з Пакістану так і на терені Афганістану, є Ісламська партія Афганістану (ІПА), що її очолює 35-річний Гульбуддін Гехматіяр. Йому безпосередньо підлягає декілька спеціяльних частин, які підтримують зв'язки зі Сі-Ай-Ей, військовою розвідкою Пакістану, ведуть ідеологічну роботу серед населення Пакістану. Вона мають до своєї розпорядимости дві радіостанції і декілька друкарень".

От тобі і недобитки! Їхні відділи мають сотнями умундированих бійців, займають вони цілі райони й провінції, видають книжки, газети, навіть мають радіостанції...

Як же пояснити це підсовєтському читачеві? Просто. А нащо є Америка? В цій самій статті автор (В. Кассіс) уболіває, що американський Президент заявив: „ЗСА і Захід в результаті подій в Афганістані опинилися в обличчі „стратегічного виклику історичних розмірів". І вистачало таке сказати Президентові ЗСА, щоб сотні й тисячі афганців пішли в бій. Правда, мимохідь він ще й до того дораховує Савдійську Арабію, Єгипет, Пакістан ну й, очевидно, Китай. Отакими викрутасами саме пробує совєтський уряд виявнити й оправдати свій напад на мирний Афганістан.

Т.Т.

САВДІЙСЬКА АРАБІЯ НА РОЗДОРІЖЖІ

Усе нібито в порядку в Савдійській Арабії і довкола неї, але керівні особи тієї країни й відповідальні за її майбутнє свідомі, що той спокій та порядок зненацька можуть захитатися. Це може статися у висліді зрушення внутрішніх сил у країні, або в арабському світі, або під напором Совєтської Росії. Покищо Савдійська Арабія є неначе островом серед неспокійного арабського і ісламського світу, але не бракує сигналів які віщують тривогу. Одним з них, але яким же вимовним, був збройний напад ісламських фанатиків на святі місця в Мецці, який скінчився акцією найкращих частин савдійської армії, а після того втратою багатьох людей. До сьогодні не відомо, скільки направду людей загинуло тоді в одвертому бою, а скільки голів покотилися в пісок під рукою ката.

Коли йдеться про ісламський світ, то Савдійська Арабія не багато чого може боятися навіть після нападу фанатиків на Мекку, бож вона стоїть в першій черзі ісламських країн, які вірно притримуються приписів Корану, гойною рукою допомагає вона тисячам і тисячам щорічних паломників до найсвятішого місця усіх махоммедан Мекки, а також не жаліє вона допомоги іншим арабським країнам із своїх величезних нафтових прибутків. Але зате вітри, що віють з півночі, не несуть нічого доброго для Савдійської Арабії. Усі дипломатичні реверанси Москви, які так дуже помножилися останнім часом під адресою Савдійської Арабії аж ніяк не прикривають того факту, що Савдійська Арабія є одним з головних пунктів совєтської атаки.

Десять мільйонів мешканців на непропорційно великому просторі 2,240,035 квадратових кілометрів з неймовірними щорічними прибутками — це велика сила тієї країни. Але ті неймовірні прибутки можуть також стати магнетом для наступу зізовні.

Система правління

Савдійська Арабія, яка є королівством, керує королівська родина, складена з 5,000 осіб. В тій армії князів і княгинь трапляються різні людські характери й типи. Але всі вони хочуть мати доступ до влади і до багатств.

Більшість тих принців хотіли б, щоб усе так було, як є тепер, і назавжди. Але відповідальні за дальшу долю держави здають собі справу з того, що Савдійська Арабія мусить увійти в нову добу й достосуватися до сучасного світу. Бо не тільки до цього штовхає її світ довкола Арабії, але не менше ті численні фабрики й дороги, морські й летунські порти та уся техніка, яку араби на верблюдах щоденно зустрічають.

На цьому роздоріжжі зустрічаються давньоминуле з майбутнім — і досвідчені діячі знають, що кінцем нове таки переможе.

Зміни в Савдійській Арабії плянує на самому верщку дев'ятиособовий комітет, очолений міністром внутрішніх справ прінцом Наіфом Бін Авдулем Азізом. Насамперед цей комітет має сплянувати і приготовити щось у роді парляменту, але це по волі пануючого короля Халіда і його найближчих братів має бути тільки дорадче тіло. Та ще й до того король Халід номінуватиме всіх 70 членів того дорадчого тіла.

Після встановлення того тіла почнеться праця над перебудовою теперішнього адміністраційного апарату. На чолі адміністраційного апарату буде й надалі кабінет міністрів, у складі якого тепер є 26 осіб. Члени кабінету також є і будуть номіновані королем Халідом з тим, що найважливіші пости будуть у руках його найближчих, тобто рідних братів, а потім може й синів. Тільки такі пости, які вимагають технічної експертизи, або інших практичних знань, розділюватимуть не по спорідненості, але по компетенціях. Або повинні так бути розділювані.

Сигнали ферменту

Це так з формальними і структуральними справами. Але коли йдеться про зміст життя, про життя суспільства, норми які обов'язуватимуть в ньому, поділ праці і поділ багатств та впливів, то справа ускладнюється. Існує така строго таємна організація — Савдійська Арабська Визвольна Організація, яка має якісь добрі зв'язки внутрі країни, бо документи й письма, які вона видає за кордоном наповнені конкретними даними й фактами з савдійського життя. І в тих своїх виданнях ця Організація не тільки домагається далекойдучих політичних і соціяльних змін, іншого розділу багатств, як це має місце тепер, але й атакує пануючу родину. Не тих 5,000 принців, але також найвужче коло біля пануючого. Савдійська Арабська Визвольна Організація доказує, що за фасадою суворого притримування принципів Корану діється підкупство, надуживання алькогольових напитків, найрізнородніші роди газардових гор і, очевидно, розпуста. А це все у великій суперечності до всеобов'язуючого Корану. Та наскільки та організація має вплив серед населення Савдійської Арабії? Мабуть невеликі.

А покищо Савдійська Арабія, готуючись до змін, виконує свій п'ятирічний плян: 235 більйонів долярів мають заінвестувати в розбудову господарського життя. А коли це життя буде розбудоване і Савдійська Арабія стане якоюсь мірою модерною державою, тоді заплановані тепер зміни напевно не вистачать.

З господарського життя

• Летунська лінія Пан-Амерікен з першим вересня ц.р. звільняє 708 осіб зі складу свого керівного персоналу. Крім цього компанія повідомила, що пізніше восени заплановано звільнити 1,200 людей з летунського персоналу. Увесь летунський персонал начислює 6,000 людей і число звільнених буде творити 18 відсотків загального числа зайнятих у компанії. Загальне число працюючих є 36,100 осіб. Є небезпека, що компанія мусітиме звільнити коло 18 відсотків усіх працюючих. Таким чином Пан Ам є першою великою летунською компанією, що почала нову серію поважніших звільнень. Згідно з інформацією компанії, звільнення викликані великою втратою протягом перших шість місяців цього року. Втрати за пів року є 141,2 мільйона дол. Недавно Пан Ам закупила меншу летунську компанію Нешенал Єйрлайнс, але як це відіб'ється на її загальних операціях ще не можна ствердити. Назагал рух на летунських лініях змалів, а кошти значно піднеслися, що й спричинює втрати.

• Серед американських господарських кіл щораз виразніше слідний серйозний підхід до серйозного господарського положення. Спроби одноразових легких розв'язок і загальногосподарських панацей мають щораз менше прихильників. Ось що написав про серйозність господарського положення країни і про вихід з того положення „Ню Йорк Таймс" з 25-го серпня у редакційній статті: „Якщо реіндустріялізація має мати якесь значення, вона мусить скріпити м'язи американської індустрії, виставляючи її на закордонну й крайову конкуренцію, будучи свідомим і мавши відвагу на те щоб дати невдачникам згинути, а допомогти удачникам розумними податковими полегшами і регуляцією. Проблеми, які обсіли економіку були перед теперішньою рецесією і без сумніву вони її перетривають. Індустрія мусить пройти крізь всю натугу конкуренції. І чим твердша політика, тим краща економіка". Нечувано тверді й майже безсердечні слова, але й повністю правильні й життєтворчі.

• У господарських плянах державної адміністрації, а зокрема в ділянці забезпечення країни енергетичними засобами величезну ролю призначено синтетичному пальному. Згідно з офіційними плянами коло 1982 року синтетична продукція даватиме понад два більйона денно барилок пального. Щоб зреалізувати ці пляни треба буде інвестувати коло 90 більйонів долярів державних фондів, тобто фондів створених податками. Такий широкий плян і такі поважні інвестиційні засоби притягнули до себе увагу цілого ряду найбільних фірм з ЗСА. Як повідомив Департамент енергетики за один тиждень понад 500 керівних діячів найбільших компаній звернулися до нього з проханням подати про це точніші дані.

• Як повідомив Світовий банк у Вашінгтоні ціни на нафтову ропу, основний енергетичний засіб, зростуть до тієї міри, що тільки особливі заходи зможуть допомогти господарсько відсталим країнам перебороти ту кризу. Допомогти переборсти її найлегше широкою розбудовою національних енергетичних засобів. Але на це потрібно буде від 450 до 500 більйонів долярів. Президент Світового банку Роберт Мк Намара запропонував створити окрему банкову інституцію при Світовому банкові, яка присвятилася б тільки справам постачання енергії для відсталих країн. Кошти енергії зростають так швидко, що за першу половину цього року, — як подає звіт Світового банку, — треба подвоїти заплановану суму кредитів, щоб покрити видатки на енергію у тих країнах, тобто в першу чергу на ропу і її деревативи.

• Франція запропонувала Великій Британії спільну продукцію комерційного нуклеарного реактора, який збагачуватиме руду для продукції електричної енергії. Цей реактор є в стадії практичних дослідів і Франція сподівається, що починаючи 1985 року вона зможе їх продукувати в більшій кількості. Цей реактор Суперфенікс II матиме потужність 1,500 мегаватів. Був би це початок тіснішої співпраці обидвох держав у комерційному використанні нуклеарної енергії. Уряд Великої Британії студіює цю справу, підкреслюючи її важливість для дальшого використання цієї енергії. Прем'єр уряду Великої Британії М. Тачер в супроводі міністра енергетики відвідали споруди в поблизу Ліону, де будується прототипи такого реактора. Прототипи в силі 1,200 мегаватів підуть скоріше в продукцію. У їхній побудові бере участь Західня Німеччина, Італія, Бельгія й Голландія і приступлення Великої Британії створило б міцний концерн із шести европейських індустріяльних держав.

М. Данилишин

„КАЖЕ ПРАВДУ, ЗАКИМ КОМУНІСТИ СКАЖУТЬ СВОЮ БРЕХНЮ"

Під заголовком „Каже правду, заким Комуністи скажуть свою брехню" аргентинський ілюстрований журнал „Пара Ті" з дня 28-го липня ц.р., у числі 3029 помістив шістьсторінкове інтерв'ю з українським Владикою Сапеляком, у якому Владика проаналізував заяви Папа Івана Павла II під час його поїздки до Бразилії, а яка, як відомо, викликала племіку в пресі, як рівнож неправильну інтерпретацію деяких висловів Папи в промовах, що їх він виголосив в різних мовах і місцевостях до 120-мільйонів бразилійського населення.

Відгомін на візиту Папи

Цю публікацію журнал започатковував цілосторінковою світлиною Владики з підписом: „Монсеньйор Андрій Сапеляк, єпископ української спільноти в Аргентині", — який заявив — „Я скажу правду, заким комуністи скажуть свою брехню". Опісля журнал обширно подав свою опінію відносно висловів Папи про соціяльні забезпечення, боротьбу кляс, апостольство і політику та універсальне значення Католицької Церкви, яка одобрює, а то й сама змагає до соціяльних змін та справедливости серед населення окремих держав, але без одобрювання терористичних конфліктів та будь-якого насильства, а при допомозі спільного діялогу, християнської любови та рівноправности і повної свободи слова, думки та віровизнання.

У продовженні журнал подав ще шість додаткових світлин Владики Андрія з його зустрічі з Папою та репортерами журналу, навівши запити та відповіді, які обширно проаналізували та вияснили правдивий зміст полемічних заяв Папи, виказаних під час поїздки по різних місцевостях просторої Бразилії. В дійсності Бразилія — це колос Південної Америки, а її історична, а то й офіційна, назва звучить „З'єдинені Держави Бразилії", які колись були колонією Португалії, а опісля імперією із монархічним устроєм, а яка тепер має вповні республіканську-демократичну систему, тобто в цій країні шляхом явного голосування вибирають президента, свій федеральний сенат та парлямент, а також своїх 26 провінцій і територій у загальному обширі цієї країни та окрему метропольітальну столицю; у загальному обшир цієї країни нараховує 8,511,965 квадратових кілометрів, яка розмірами займає більшу частину всієї поверхні Південної Америки.

Заяви Владики Андрія

У своїх заявах єпископ Сапеляк ствердив, що в сучасних відносинах Церква одверто признає, що коли людство неспроможне розв'язати проблеми щоденного прожитку, то в такім стані воно й не може належно займатися релігійно-духовими потребами будуччини.

На думку Владики Андрія поїздка Папи Івана Павла II до Бразилії була вповні успішна; вона була спрямована не для того, щоби встрявати у внутрішні проблеми цієї країни, а головно тому, щоби не лише остерегти Бразилію перед загрозою марксизму, але також проти акції, яка скрито ведеться у поширюванні тероризму, насильства та хаосу, які спиняють розвій та поступ. У своїх вияснениях Владика Андрій навів, що промови Папи мають влучні заваги які порушують актуальні проблеми, які існують у кожній державі, що їх він відвідував. Папа викриває цю наглядну правду в тій цілі, щоб перестерегти своїх вірних перед загрозливою агресією марксизму, бо інакше, противники скрито поширюватимуть брехню.

Висновки

Свої висновки Владика Андрій доповнив тим, що теперішній Папа приняв влучне подвійне ім'я — Іван Павло, які символізують Апостолів Івана Євангелиста, який проповідував любов, та Апостола Павла, який проповідував правду, — а теперішній Христовий наслідник Папи Іван Павло II творить синтезу діяння цих двох апостолів, бож проповідує і в своїх діях поширює любов і правду, що є конечні для відзискання духово-морального піднесення для всього людства.

Роман Кобринський

ІНДІЯ — КРАЇНА СХОДУ

(3)

З черги ми поїхали сім миль на південь, щоб оглянути Кутб Мінар — вежу 234 футів високу, збудовану в XIII ст. першим мусулманським султаном Делі. Звуть її семим чудом Гіндустану; цю вежу докінчено в XIV ст. На горішній частині вежі виписані цитати з Корану. Будував її добрий архітект, бо сходи, хоча перетривали сім століть, непошкоджені і ступаєте по них певно і безпечно. Внизу є мошея з XII ст., а на площі перед мошеєю оглядали ми залізний стовп з V ст. на 24 фути високий, з написом у санкриті. Цей стовп, хоча стоїть вже 1500 років, не ржавіє. Леґенда говорить, що хто, стоячи плечима до нього, обійме руками цей стовп, має вигляди бути королем Індії.

Дещо молодший віком є мавзолей короля Гумаюна з XVI ст., збудований з червоного пісковця та білого, чорного і жовтого мармуру. Крім похованого тут короля Гумаюна і його дружини, лежать там також князі та володарі могольської династії, бо ті часи зовсім не були тихі та спокійні.

Минаючи Браму Індії ми в'їхали на територію старих Делі, щоб оглянути найбільшу мошею цієї країни — Джама Масджід з XVII ст., збудовану шахом Джаган з червоного пісковика і білого мармуру, з цибулястими копулами і стрункими мінаретами, характеристичними для часів династії Моголів. Три боки великої площі мошеї замикають ґалерії з трьома брамами, гармонійно пов'язані з цілістю. На площі біля мошеї розтягнені на дручках полотна для охорони паломників від спекоти сонця. Дедалі — басейн наповнений водою, де вірні миють ноги перед входом до мошеї. Плити, якими вимощена площа, були розігріті на сонці і тяжко було пройти босоніж площею, бо взуття ми залишили біля брами. В мошеї клячало кілька рядів паломників у своїх білих халатах згинаючись до долівки. Справа при стіні — „міграб", місце де читають коран. Деякі паломники нерадо гляділи на об'єктив апарату, тому ми всі поспішали, щоб не псувати настрою у святині. На площі, куди ми зійшли сходами з мошеї, ми опинились серед метушні і лябіринту будок та прилавків де продавали всіляку нікудишність, як також, їжу, овочі, напитки. Краєм вулиць просувались віслюки, обвантажені ладунками. Не було можливости поспішати у такій метушні. Це — старе Делі, барвистий закуток далекого Сходу, що не змінився напротязі десяток літ і створює несприємливі враження для чужинця.

Увечорі ми оглядали виставу „Звук і світло", що представляла історію Індії аж до часу надання їй незалежности. Ця виставка відбувалася на тлі валів та мурів Ред Форту — Червоного Замку в Делі, була цікава і барвиста. Подібні виставки, розуміється з іншою тематикою, ми бачили в Атенах, Єгипті та Ізраїлі.

124 милі на південь лежить місто Агра, давній осідок держави Моголів. Тут оглянули ми Форт — Замок з жовтого пісковика, над річкою Джумна, обведений ровами та мурами на 70 футів високими. Збудований за панування трьох поколінь короля Агбара, являється символом могучости і неймовірного люксусу могольської імперії. Підходимо широким в'їздом до голю Публічних Авдієнцій Діван-і-Ам, найбільш імпозантної частини палати. Побіч тронова заля, де імператор розглядав скарги своїх підданих у присутності везира-прем'єра міністрів і свого двора. Подальше голь Приватних Авдієнцій, що служив для прийнять чужинецьких амбасадорів чи інших достойників. З черги ми перейшли до вежі з восьмикутною кімнатою, де жила улюблена жінка шаха Джагана — Мумтаз, яка передчасно померла. На її пошану шах Джаган збудував мавзолей Тадж Магаль, що являється перлиною індійської архітектури. Шах Джаган збудував ще приватну мошею, палату дзеркал і ряд інших будівель. Та доля не пощадила його. Його власний син ув'язнив батька у тому ж замку і він тут помер.

Та вершком нашого зацікавлення індійською архітектурою є мавзолей Тадж Магаль, збудований шахом Джаганом, як це вже сказано вище, в пам'ять передчасно померлої улюбленої дружини Мумтаз. Маючи 21 років вона одружилась з ним, як його друга жінка, народжуючи йому 14 дітей. При породі чотирнадцятої дитини, під час воєнного походу, вона померла. Цю болючу втрату глибоко відчув імператор і постановив дати своїй померлій дружині найкраще, що його незрівняні скарби могли дати — мавзолей з білого мармуру. Будували його спеціялісти-майстри з Персії (Ірану), Туреччини, Франції і Італії, а було їх 20 тисяч, за пляном архітекта перса Устад Ізи. Всі частини мавзолею достосовані до себе в досконалій пропорції: і овальні копули і чотири стрункі, 130 футів високі мінарети і ниші у фронтовій частині мавзолею і заглиблені в передньому корпусі сходи. Навіть ціле оточення мавзолею, входова брама, басейн, парк і бічні палати гармонізують зі собою та творять досконалу цілість. Будова мавзолею тривала 22 роки, а їхні кошти /в XVII ст./ 13 мільйонів долярів!

Був місячний вечір, коли ми ввійшли крізь браму на терен парку біля мавзолею. Далеко перед нами мерехтів, наче в опалевій млі /за словами Лепкого/ — мавзолей. Ми перейшли вздовж басейну під сам мавзолей, що його порівнюють щодо незвичайної його краси — з Партеноном у Атенах. Та до середини пішли ми щойно наступного дня. Фасада мавзолею прегарно різьблена в мармурі, над входовою брамою інкрустації з ляпіс лязулі, нефриту й інших. В середині мавзолею — сумерк. Тут ми завважили огорожу з мармуру, різьблену, наче коронка. За нею саркофаг королевої, побіч саркофаг короля. Оба саркофаги порожні, бо тіла померлих поховані в землі під ними. Саркофаги складені по-мистецьки з різнокольорових плиток — тут прозрачний білий мармур, агат, ляпіс лязулі, темночервоний халцедон корнеліян, яшма, нефрит і інші. Поодинокі плитки так по-мистецьки споєні зі собою, що не видно місця їхніх стиків. Перед саркофагом королевої горіли дві свічки...

(Продовження буде)

ЧИ ЗАХІД У ВІДСТУПІ?

(На маргінесі книжки Миколи Лівицького „Відносини Захід-Схід і проблеми поневолених Москвою націй)

Як уже повідомляла преса, з нагоди відкриття нової Конґресової Бібліотеки, т.зв. Медісон Билдінг, у Вашінґтоні 28-го травня 1980 року, Президент УНР в екзилі Микола Лівицький передав бібліотеці свою книжку „Відносини Захід-Схід і проблеми поневолених Москвою націй" (404 стор.). Як сам факт передачі, так і книжка заслуговують на окрему увагу.

Книжка складається із найрізніших статтей на міжнародні теми, переважно у зв'язку з т.зв. політикою мирного співіснування (коекзистенції) та детанту з їхніми наслідками. Як знавець із першої руки совєтських відносин, Микола Лівицький крок за кроком деконспірує зовнішню експансію й агресивно загарбницькі методи політики Кремля. Він переконливо доказує, що коекзистенція між Заходом і Сходом — це один із облудних засобів поширення впливів Москви й замилення очей Заходу, що не тільки постійно програє, але рік за роком виявляє добровільний територіяльний відступ

Міжнародна констеляція

Прикметою кожного доброго політика було, є і буде передбачувати наслідки міжнародної констеляції на основі біжучих подій. В цьому Лівицький виявляється блискуче. Отак, наприклад, у статтях „Москва... не вірить..." (липень 1968 р.) і „Капітуляція Чехо-Словаччини?" (серпень 1968 р.) він передбачав заздалегідь, що початкові події демократизації за режиму Дубчека розвинуться в повну окупацію країни, а теж ставив знак питання про безреакційність Заходу, коли „совєтські танки таки підуть на Прагу?...". І коли Москва виграла у випадку Чехо-Словаччини, то це тільки тому, що Захід під впливом сліпої віри в мирну коекзистенцію не прийшов з допомогою цій новій жертві совєтської агресії у 1968 році.

„Захід у відступі?"

Хоча матеріяли і справи заторкані в книжці обмежуються до подій з-перед 1975 року, то проте новіші події, включно із захопленням Афганістану в 1979 році потверджують тезу автора, що Захід дальше обдурює себе детантом і хоче мирними засобами протиставитися військовій агресії. І коли нарешті Америка зареагувала на цю новішу з черги агресію, бойкотуючи Олімпіяду в Москві, крім кількох, країни Заходу не дуже поспішають зі своєю солідарністю в цьому напрямі. І тому слушно писав Лівицький в статті „Захід у відступі?" в грудні 1969 року (в часі, коли підсилювалися переговори в Гельсінках у справі ядерної зброї):

„На Заході, як видається, ще й досі не зовсім розуміють ту істину, що СССР ніколи не віддає того, що раз здобув. Навпаки, він хоче досягати ще більшого. Сьогодні Москва ніби йде на руку Америці в справі роззброєння і домагається конференції для встановлення колективної безпеки в Европі. Але коли вона досягне таких домовлень і таких трактатів, які їй корисні, ніхто не ставить питання: що зробить Москва в майбутньому — не зважаючи на всі договори та домовлення..." (ст. 122).

У статтях можна знайти відповіді на багато питань, які вважаються контроверсійними, як, наприклад, проблема націонал-комунізму.

В статті „Тіто в Києві" з 1973 року автор пише:

„Явище, що його названо націонал-комунізмом, ще ніколи в новітній історії не втрималося... Так було в Україні за часів Скрипника-Хвильового, так було в Польщі Ґомулки, так було в Чехо-Словаччині з „весною" Дубчека... Не може бути тепер ніяких надій на „спасенність" українського націонал-комунізму..." (ст. 362).

Візія української держави

Хоч ця книжка, це збірник статтей переважно на міжнародні теми, автор часто повертається до найближчої йому справи, а це поневоленої України. Наприклад, стаття „Нова ера у відносинах" з 1973 року підкреслює, що „Українська визвольна політика повинна далі йти своїм шляхом: не звертаючи уваги на коньюнктуральні потягнення Заходу...".

Книжка закінчується обширним розділом п. з. „Проблеми української визвольної політики", в якому автор дає свою візію майбутньої Української Держави та шляхів її відбудови. Його турбує справа культ-обміну й зустрічей з підсовєтськими земляками. Тут він подає такі напрямні:

„Ті, що влаштовують такі зустрічі або беруть у них участь, повинні найвиразніше подати до загального відома, що вони беззастережно стоять далі на самостійницьких позиціях відновлення справжньої суверенної і народоправної української держави і фактом відбування зустрічів наскільки не змінили свого ставлення до сучасного режиму в Україні, як до режиму російсько-совєтської окупації і колоніяльного поневолення...". (ст. 372).

Лівицький присвячує багато уваги Державному Центрі УНРеспубліки в екзилі:

„Це не є еміґрантська установа. Він є еманацією тої державної системи в Україні, яка постала в наслідку Української Національної Революції, і посідає пересмство від українських урядів і парляментів з років 1917-21... він є символом того, що самостійницько-державницька ідея є далі основною засадою нашої визвольної політики..." (ст. 372).

У своєму всебічному підході до української дії в діяспорі, автор обговорює і відношення ДЦ УНР до релігійно-церковних справ, до українського вояцтва, до СКВУ, і до інших громадсько-суспільних централь тощо. Дуже оригінальна його концепція „Духової Української Держави в діяспорі".

Читаючи книжку Миколи Лівицького, треба подивляти спокійний тон, вибагливий стиль, переконливу арґументацію, а що найголовніше широкий діяпазон справ, подій і людей, про які тут мова. Це є сучасна інтерпретативна історія. Треба тільки жалувати, що вона доступна тільки українській громаді, а тим часом хотілося б удоступнити її широким колам читачів на Заході, зокрема політикам і т.зв. „експертам" від східніх справ. На нашу думку книжка надається, як підручник, для студентів політичних наук у вивчанні проблеми детанту між Заходом і Сходом. І тому було б побажано, щоб ця книжка в цілому або в уривках вийшла в одній із світових мов, зокрема в англійській. Немає сумніву, що думки, аналізи, і політичні прогнози висловлені Президентом Лівицьким у цій книжці мали в свій вплив на світому політичну думку сучасної доби.

Ольга Войценко

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА І СИНА

бл. п.

ЗЕНОНА ҐЛУХА

відправиться

СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в понеділок, 15 вересня 1980 р., о год. 8 рано
в церкві св. Михаїла в Гартфорді, Конн.

У глибокому смутку:

ТЕРЕСА — дружина
ГАНУСЯ, МАРУСЯ, ПЕТРУСЬ — діти
АННА — мати

В ДЕСЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
незабутнього МУЖА

св. п. інж. підполк. Армії УНР

ОЛЕКСИ АНТИПОВА

буде відслужена

ПАНАХИДА

в неділю, 14 вересня 1980 р., о 12 год. дня
коло могили Покійного на Українському
Православному Цвинтарі
у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Прошу про молитви за спокій Його душі.

КСЕНЯ — дружина

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими,
що 7-го серпня 1980 року, по довгій недузі,
з волі Всевишнього, упокоїлася в Бозі,

бл. п.

АННА ДАНИЛЮК

з дому ЯНІБА

на 82-му році життя.

Походила з с. Білківці, пов. Зборів, Зах. Україна.

Полишила у великому горю:
мужа — АНДРІЯ
дочку — МАРІЮ замуж. ПЛАСКОНІС,
трьох внуків і одного правнука
сестру — ЄВДОКІЮ замуж. МИКОЛАЙ ДЯКК з родиною

ПАНАХИДУ відправлено в п'ятницю, 8-го серпня, о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Талярскі.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 9-го серпня 1980 р., в год. 9:30 ранку з української католицької церкви св. Михаїла в Гартфорді, Конн. По відправі, Тлінні Останки похоронено на українському цвинтарі св. Михаїла в Ґластонбури, Конн.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що дня 30-го серпня 1980 р., відійшов у Вічність, на 72-му році життя,
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО І ШВАҐЕР

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР КОВАЛЬ

нар. у Ярославщині, село Піскоровичі.

ПАНАХИДИ в неділю, 31-го серпня і понеділок, 1-го вересня 1980 року, о год. 7:30 веч., у похоронному заведенні П. Яреми, 129 Е. 7-ма вул. в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН у вівторок, 2-го вересня 1980 р., о год. 8:30 ранку з похоронного заведення до церкви св. Юра в Ню Йору, а відтак на цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Горем прибиті:
дружина — МАРІЯ
син — ЯРОСЛАВ з дружиною і сином МИХАСЕМ
син — ВОЛОДИМИР
син — БОРИС з дружиною ПЕТРУСЕЮ
шваґер — ІВАН БОРБИЧ з родиною
та блежча й дальша Родина в Польщі і Україні

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В ПЕРШУ СКОРБНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашої найдорожчої
ДРУЖИНИ і МАМИ

БЛ. П.

МАРІЇ МАЛАЩУК

буде відслужена
ЗАУПОКІЙНА
СЛУЖБА БОЖА
З ПАНАХИДОЮ

в церкві св. Покрови на вул. Ліде у Торонті
у вівторок, 9-го вересня 1980 р., о год. 6-ій веч.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА

на могилі св. п. МАРІЇ МАЛАЩУК на цвинтарі
Парк Лавн, Секція „3" відбудеться в неділю,
14 вересня, о год. 4-ій по полудні.

Про участь і молитви за душу Покійної просять

У глибокому смутку **Роман, муж**
і Христина, донька

Український Інститут Америки
в глибокому смутку повідомляє своїх Членів
та Українське Громадянство,
що 1-го липня 1980 року,
відійшов у Вічність на 88-му році життя,
довголітній член Інституту, мистець-маляр

бл. п.

ВАСИЛЬ ПАНЧАК

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Опечаленій Родині, висловлюємо наше щире
і глибоке співчуття.

ДИРЕКЦІЯ
УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ

Ділимося сумною вісткою,
що дня 31-го серпня 1980 року,
відійшла від нас у кращий світ
наша ДОНЬКА

бл. п.

СОНЯ-АДРІЯНА

на 10-му році життя

ПАНАХИДА в середу, 3-го вересня 1980 р., о год. 7:30 веч., в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН зі СЛУЖБОЮ БОЖОЮ — в четвер, 4-го вересня 1980 р., о год. 10-ій рано, з церкви св. Юра в Ню Йорку, на цвинтар у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

УЛЯНА І ІГОР БОГАЧЕВСЬКІ з РОДИНОЮ

Замість квітів, проситься складати пожертви на школу св. Юра або на видавничий фонд Пластової Станиці в Ню Йорку.

ЧУДА ДІЮТЬСЯ І В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

„Комсомольська Правда", центральний орган комсомолу в СССР, опублікувала статтю свого репортера Лева Холодного, який описав випадок, що його він сам бачив, коли грузинка з Тбілісі Джгуна Давіташвілі оживила помахом руки букет сухих рож. Член Академії наук СССР Я. Кобзарьов потверджує чудесні властивості Джгуни й пояснює, що в цьому немає ніякої сугестії ані містики, а просто наслідок особливих властивостей людського організму, яких дотепер наука ще не розкрила.

Проф. Я. Кобзарьов, який здавна цікавиться парапсихологією, уважає, що деякі людські організми випромінюють електромагнетні хвилі, які можуть знищувати або відроджувати шкіру чи частини людського тіла. Власне, людьми з такими властивостями були здебільшого знахарі-лікарі. Кобзарьов каже: „Ми ще й далі майже нічого не знаємо про ці фізичні поля і ролю, яку вони відіграють. Дальшого розсліду цієї ділянки аж ніяк переоцінити не можна".

Лев Холодний, як подають кореспонденти з Москви, описав докладно те, чого він був свідком. Давіташвілі з усміхом схилилася над букетом засохлих рож, провела рукою над ними й вони почали оживати, пелюстки зясніли кольором, навіть розійшовся глибокий запах від них. Холодний розказує і про інші феномени, як, наприклад, піднесення помахом руки пачки цигарок, а навіть те, як Джгуна лікує: вона, легко погладивши його голову рукою, усунула докучливий біль голови, який тривав у нього якийсь час того дня. Коли вона приклала свою руку до його голови, він відчув легкий подув, і біль уступив.

По Москві ходять чутки, яких урядово ніхто не заперечує, що Джгуна серед своїх пацієнтів має й Леоніда Брежнєва. Рік тому Брежнєв, як відомо, був майже в стані повного фізичного розладу, говорив зовсім невиразно. Але після сеансу з Джгуною — як не той став. Говорить добре, рухається жваво, наче б то відмолодів. Інші партійні й державні достойники також лікуються з мадам Джгуни, між ними й міністер здоров'я СССР Боріс Петровський. Чи лікується у неї Міхаїл Суслов, московські кореспонденти не подають.

Після опублікування репортажу Холодного партійні органи заметушилися, а в Літературній газеті (Москва), заатаковано це все, як пересуди.

РЕЖИМ АЯТОЛЛИ ХОМЕЙНІ переводить послідовну боротьбу й політику викорінювання всіх інших релігій, щоб приготовити ґрунт для тотального панування ісляму в Ірані. На чергу прийшли тепер католицькі священики мельхітського обряду, які мають сильні осередки в Ірані. Їх арештовано понад десяток, видвигнено проти них закид, що вони займаються шпигунством, хоч не подано для кого і тепер шістьох з них влада прогнала. Чотирьом іншим дозволено залишитися в Ірані, але заборонено їм правити Богослуження й виконувати будь-які церковні треби. Не помогли особисті інтервенції „архиєпископа з кулеметом" Іларіона Капуччі, який, перебуваючи в Єрусалимі, співпрацював з арабськими терористами й постачав їм зброю, на чому ізраїльці прилапали його й засудили на десять років тюрми. Аятолла Хомейні вислухав благань архиєпископа Капуччі й відпустив його з нічим. Та ще й до того зарядив, що в школах, які ведуть католики-мельхіти можуть бути тільки католицькі діти. А тому що подавляюча кількість дітей це діти махомеддан, то й школи прийдеться архиєпископові замкнути.

ВАЖКЕ ПОЛОЖЕННЯ В АФГАНІСТАНІ, де щораз ширші народні кола активно протиставляться наставленому Москвою урядові, який тримається завдяки совєтській армії, змусило просовєтські урядові кола до мобілізації юнаків для боротьби проти повстанців. Організація молоді Афганістану, створена Комуністичною партією, не лише закликає своїх малолітніх членів до активної участи в збройній боротьбі з національними повстанцями, але прямо змушує їх до цього. Генеральний секретар тієї організації Б. Гіясі закликає юнацтво брати зброю до рук. Як повідомило афганське інформаційне агентство Бахтяр юнацькі групи брали участь в збройній акції проти повстанців у провінції Пактія. З огляду на недостатній бойовий вишкіл і повний брак життєвого досвіду вони понесли великі втрати.

ІЗРАЇЛЬ ЗНОВ ЗАГОСТРИВ проблему нових поселень на Західньому березі Йордану в Самарії і Юдеї. Уряд Менахема Беґіна рішив розпочати будову шести нових поселень. Раніше був плян почати десять таких нових поселень, але покищо обмежено заходи до шести. Будова нових поселень в Самарії і Юдеї викликує завжди гарячий спротив не лише палестинських арабів, але цілого арабського світу. Арабів в їхньому спротиві підтримує Совєтський Союз, а за ними йде значна частина країн т. зв. третього світу. Одначе уряд Ізраїля, який відповідає за його безпеку й майбутнє, новими поселеннями хоче зміцнити свої кордони й закріпити ізраїльський елемент у тих двох провінціях.

З ПОЧАТКОМ НАВЧАЛЬНОГО року 1980/1981 всіх учнів і студентів, що прямують тепер до шкіл і коледжів, є п'ятдесят вісім мільйонів. Серед цієї кількости помітний зріст першоклясників, і тому буде певна недостача приміщень для наймолодших кляс в школах.

ВІСТІ З БАВНД БРУКУ

П'ятиріччя існування семінарії Св. Софії

У вересні цього року сповнюється п'ять років існування Св. Софійської Духовної Семінарії Української Православної Церкви в ЗСА. З цієї нагоди, в неділю 7-го вересня, у Церкві-Пам'ятнику буде відправлена Архиєрейська Служба Божа, а після неї Молебень, яким започаткується черговий шостий академічний рік.

15-річчя посвячення Церкви-Пам'ятника.

У жовтні сповнюється 15 років від незабутньої події — посвячення Церкви-Пам'ятника, яка стала символічним монументом над мільйонами відомих і невідомих могил українських мучеників жертв Великого Голоду в роках 1932-1933. З цієї нагоди, в неділю 12-го жовтня, буде відправлена урочиста Архиєрейська Служба Божа, яку очолить Митрополит Мстислав. Після Св. Літургії буде відправлена Панахида за душі українських мучеників і страдників. Після церковної урочистості заходами Братства Св. Ап. Андрія Первозванного і Сестрицтва Св. Покрови при Церкві-Пам'ятнику, відбудеться святковий обід.

Стан здоров'я Владики Митрополита Мстислава.

Як повідомляє Митрополича Канцелярія УПЦеркви в ЗСА, у стані здоров'я Блаженнішого Митрополита Мстислава наступила значна поправа. Після кількатижневого шпитального лікування в клініці МекМастерського університету в Гамілтоні, Канада, Владика користає тепер з лікарської опіки Вест Лінколн Госпіталю в Грімсбі, Онтаріо. Лікарські екзамінації, — 19-го серпня в університетському шпиталі в Гамілтоні і 25-го серпня у Вест Лінколн шпиталі — ствердили, що процес лікування відбувається успішно та що повернення Владики до активности можна сподіватись уже в грудні або на початку січня 1981 року. На теперішньому етапі лікування лікарі рекомендують Владиці насамперед відпочинок і спокійні обставини побуту. Все ж таки Владика Митрополит рішив очолити Служби Божі у неділю 7-го вересня і в неділю 12-го жовтня у Церкві-Пам'ятнику в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Перенесення терміну Десятого Собору УПЦеркви в ЗСА.

У зв'язку з недугою Митрополита Мстислава, яка вимагає довшого лікування, відбуття Десятого Собору УПЦеркви в ЗСА, що мав відбутися у першій половині жовтня ц.р., перенесено на пізніше. Як нас інформують, Собор відбудеться найпізніше у травні наступного року. Основним завданням цього Собору буде зробити обрахунок досягнень і недотягнень у діяльності нашої Церкви на протязі останніх тридцяти років та схвалити плян завдань на майбутнє.